

GÖRÜŞ / OPINION

Kuzey Ege Kıyı Alanları ve Hinterlandında Ekoturizm Temelli Tahribat: Çanakkale, Ayvacık Örneği

Ecotourism-Based Destruction in the North Aegean Coastal Areas and Hinterland: The Case of Ayvacik, Canakkale

 Buse Çiftçisertbaşı

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İstanbul

Giriş

Sürdürülebilirlik ilkesinin benimsendiği ve son yıllarda Türkiye’de de yaygınlaşan ekoturizm, doğayı ve kıt kaynakları koruyan bir turizm çeşidi olarak görülse de çevresel açıdan birçok olumsuzluk barındırıyor. Artan ekoturizm faaliyetleri ekonomik açıdan yerel halka katkı sağlıyor olsa da nüfus fazlalığı ve altyapı gereksinimleri doğal çevrenin bozulmasına neden olmakta. Tarım ve orman alanlarının tahribatı, erozyon, ulaşım ve inşaa faaliyetlerinin fazlalığı ekolojik açıdan tehdit oluşturuyor. Türkiye’de önemli bir turizm odağı olan kıyıların doğal niteliği, turizm faaliyetlerinin artış göstermesiyle orantılı olarak bozulma riski altında.

Son yıllarda Kuzey Ege’de Çanakkale İl Özel İdaresi tarafından hazırlanan planlarla üst ölçekli planlarla uyumsuz olarak, kıyı alanları ile hinterlandında yer alan çok sayıda tarım ve orman alanına ekoturizm fonksiyonu veriliyor. Bu yolla doğa tahrip ediliyor ve koruma-kullanma dengesi bozuluyor. Bu konuda yapmış olduğum yüksek lisans çalışmasında, Ayvacık kıyı alanları ve hinterlandında ekoturizm kaynaklı mekânsal tahribat ve olası riskleri ortaya koymaya çalıştım (bkz. Çiftçisertbaşı, 2022).

Ekoturizmin Eğrisi Doğrusu

Alışlagelmiş standart kitle turizminin aksine, sürdürülebilir ve doğal çevreyle uyumlu bir kavram olarak 1990’lı yıllarda ortaya çıkan ekoturizmi en genel hâliyle; ekolojik değerleri koruyan, yerel halkın refahını gözetken ve doğal alanlara karşı duyarlı bir turizm türü olarak tanımlamak mümkün. Özellikle son yıllarda kentlerde artan nüfusla birlikte kırsala doğru bir yönelim söz konusu. Doğa turizmi, agro-turizm, ekolojik turizm gibi anlamları da olan ekoturizm; öğrenmeye, eğlenmeye ve dinlenmeye dayalı aktiviteleri barındıran bir kavram (Rahemtulla ve Wellstead, 2001 ile Tutcu, 2021’den referans alınarak araştırmacı tarafından derlenmiştir). Bu yüzden kitle turizmine kıyasla tercih edilme potansiyeli yüksek. Ekoturizmle kentli bireylerin doğaya kaçış isteğinin karşılanması yanı sıra kırsal nüfusun kalkınması ve korunarak kente göçün önlenmesi de amaçlanıyor. Uluslararası literatürde sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olarak görülen ekoturizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan olumlu etkileri olmasına karşın olumsuz etkilerine de değiniliyor (İsayeva ve Kasalak, 2016). Doğal alanlar üzerinde nüfus artışı ve yapılaşma kaynaklı tahribat riski, ekoturizmin planlı, bütüncül ve koruma-kullanma dengesini esas alarak yönetilmesi gerektiğinin bir göstergesi.

Geliş: 13.09.2024 Revizyon: 16.09.2024 Kabul: 17.09.2024
Online: 07.10.2024 Yayınlanma: 31.10.2024
İletişim: Buse Çiftçisertbaşı
e-posta: buseciftcisertbasi@gmail.com

 TMMOB
Şehir Plancıları Odası

Dünyada ekoturizm uygulamalarına bakıldığında, uygulamaların özellikle doğal çevresi bozulmamış ülkelerde yaygın olduğu görülüyor. Kosta Rika, Güney Afrika, Endonezya, Nepal, Kenya, Tanzanya, İtalya ve İspanya bu ülkeler arasında. Kosta Rika, İtalya ve İspanya örnekleri incelendiğinde (İsayeva ve Kasalak, 2016), kitle turizminin aksine ekoturizmin ekonomik ve ekolojik açıdan avantajları olduğunu gösteriyor. Bu örnekler, ekoturizmin doğru planlandığında ve yönetildiğinde olumlu sonuçlar vereceği düşüncesini doğruluyor. Ancak iyi yönetilmediğinde, yıllar içinde artan turist sayısının kapasiteyi aşması, yapılaşma ve altyapı gereksinimlerinin ortaya çıkması gibi sebeplerle zamanla ekolojik çevrenin bozulması riski de var. Türkiye de doğal kaynaklar açısından zengin bir ülke olması sebebiyle ekoturizm potansiyeli taşıyor ve sonuç olarak ekolojik çevre geri dönülemez şekilde tahribat ya da kaybolma riski altına giriyor.

2020 yılından bu yana, Kuzey Ege’de özellikle Çanakkale/Ayvacık bölgesinde, Çanakkale İl Özel İdaresi tarafından “1/5000 ve 1/1000 ölçekli ekoturizm amaçlı ilave imar planları” hazırlanıyor. Bu planlar onaylandığında, tarım ve orman alanları ekoturizme çevrilerek imara açılıyor. Bu alanların çok sayıda ve kontrolsüz olması, kırsal yerleşim alanlarından daha büyük miktardaki alanın tahrip edilmesi anlamına geliyor. Yapılaşma ve nüfus artışı sebebiyle altyapı uygulamaları kırsalın doğasını bozarak doğal alanları kentleşmeye doğru götürüyor. Böylelikle kavramsal açıdan bakıldığında ekoturizm, anlam kaybına uğrayarak doğal alanları imara açmanın, rantın ve sermayenin kolaylaştırıcı bir yolu hâline geliyor. Ayvacık, kıyı turizmi başta olmak üzere turizm açısından önemli bir odak olarak sayılabilir. Kitle turizmi yerine ekoturizmin yaygınlaşmasını teşvik etmek ya da kentin geleceğini bu doğrultuda planlamak doğal alanlar açısından daha olumlu. Ancak bunun koruma-kullanma dengesini ve kamu yararını gözetken bir anlayışla yapılması gerekiyor (Şekil 1).

Çatışma Alanı Olarak Kıyılar ve Kamu Yararı - Toplum Yararı İkilemi

Ayvacık bir kıyı yerleşimi olduğundan, yaygınlaşan ekoturizmin etkilerinin yalnızca tarım ve orman alanlarında değil, kıyılarda da görülmesi söz konusu. Yani, tarım ve orman alanlarının yanı sıra kıyı alanları da tehdit altında. Bu yüzden kıyıların kullanımı, korunması ve yönetimi önem arz ediyor. Kıyılar, anayasanın 43. maddesiyle hukuki açıdan koruma altında ve kıyılardan yararlanmada kamu yararı esas. Ancak uygulamaya gelindiğinde durum pek de öyle değil. Yapılan uygulamalar, kamu yararı adı altında daha çok ranta ve sermayeye hizmet ediyor gibi görünüyor. Bu da kamu yararının toplum yararı kavramıyla eş anlamda kullanılmıyor olmasından kaynaklı. Oysaki toplum yarar ve eşit erişim hakkı her zaman esas olmalı.

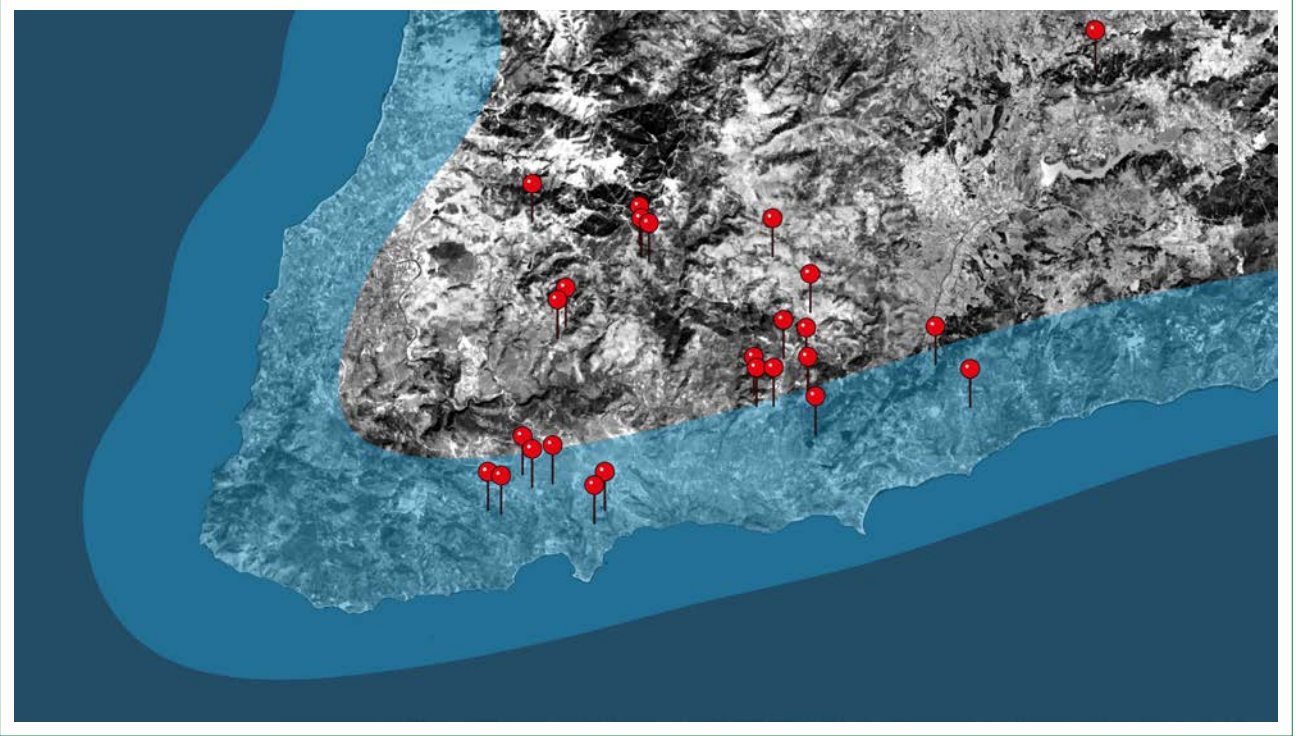
Peki, kamu yararı ve toplum yararı ne demek? Bunu biraz açmak gerek, çünkü yasa koyucular tarafından toplum yararı

kavramının anlamına bir açıklık getirilmemiş durumda. Kıyıların kullanımında ve kıyılarda yapılacak uygulamalarda toplumun tüm kesimlerinin eşit yararlanabilmesi için hukuken bu tanımlamaların yapılması önemli. Hâlâ tartışma konusu olan bu iki kavramın eş anlamlı olmadığı şu şekilde açıklanabilir: “Kamu yararı kurulu düzenin korunmasındaki çıkarıdır. Eğer kurulu düzen özel mülkiyete dayanıyorsa, kamu yararı özel mülkiyetin korunmasındaki çıkar anlamına gelir. Toplum yararı ise ülkede yaşayan tüm insanların ortak çıkarlarını ifade eder. Düzenin, ortak çıkarı koruyucu niteliği, alt yapıyı oluşturan mülkiyet anlayışına bağlıdır. Alınacak bir tedbir kamu yararı gereği olduğu halde toplum yararına olmayabilir. Örneğin; otopark yeri olarak bir yerin kamulaştırılması kamu yararı gereği sayılır. Fakat burada toplum yararı gereği bir işlem yoktur. Park yeri, özel oto sahipleri için özel mülkiyeti koruyucu bir olanaktır. Buna karşılık, arsa üzerine yapılacak yapının sosyal konut tipinde olmasını emreden bir yasa hükmü, toplum yararındır” (Doğanay, 1974, s. 5-6).

Kıyıların kullanımına ve korunmasına ilişkin çok sayıda kanun, yönetmelik ve düzenleme mevcut, ancak farklı kurumların yetkisinde ve sorumluluğunda olması kıyıları bir çatışma alanı hâline getiriyor. En yetkili kurum Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Bakanlık, dolgu alanları başta olmak üzere bütünsel kıyı alanları yönetimine ve kıyıların planlanmasına ilişkin etüt ve uygulamaları, yapmak, yaptırmak ve onaylamakla yükümlü. Kıyı kenar çizgisinin tespit edilmesinde de tespit, onay ve tescil sağlama sorumluluğu var. Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Büyükşehir Belediyeler, İlçe Belediyeleri ve İl Özel İdareleri gibi kurumların da plan hazırlama, onaylama ya da uygulama konusunda yetki ve sorumlulukları var. Kıyı alanlarında farklı kurumların yetkisinin ve sorumluluğunun bulunması, bütüncül planlamayı ve yönetimi güç kılmakta. Kurumlar arası koordinasyon sağlanmadığından, imar planları yoluyla kıyılarda birbiriyle uyumsuz fonksiyonlar yer ediniyor. Bu da kontrolsüz yapılaşma, nüfus artışı, çevre kirliliği ve doğa tahribatı olasılığının doğması demek. Zaten ülke genelinde kıyı kullanımlarına bakıldığında, bu durumun olasılık olmaktan çıktığı görülüyor. Kıyılarda hızlı ve denetimsiz yapılaşmaya bağlı olarak ortaya çıkan temel sorunları şu şekilde özetlemek mümkün: kıyı alanlarındaki doğal, arkeolojik, tarihi ve kültürel değerlerin bozulması, ikincil konut gelişmeleri ve turizm tesislerinin oluşturduğu mekân tüketimleri, yat ve kruvaziyer limanların oluşturduğu tahribatlar, gemicilikle ilgili kullanım alanlarının yol açtığı bozulmalar, doğal alanlarda balıkçılık faaliyetlerinin oluşturduğu değişimler, dolgu alanlarının kıyılarda yarattığı tahribatlar (Özaydın, 2021).

Çatışmanın Bir Parçası Olan “Bütüncül Planlama”

Yapılan uygulamaların boyutunu anlayabilmek için imar planlarındaki hiyerarşiyi de bilmek gerek. Arazi kullanım

Şekil 1. Ekoturizme dönüştürülen alanlar.

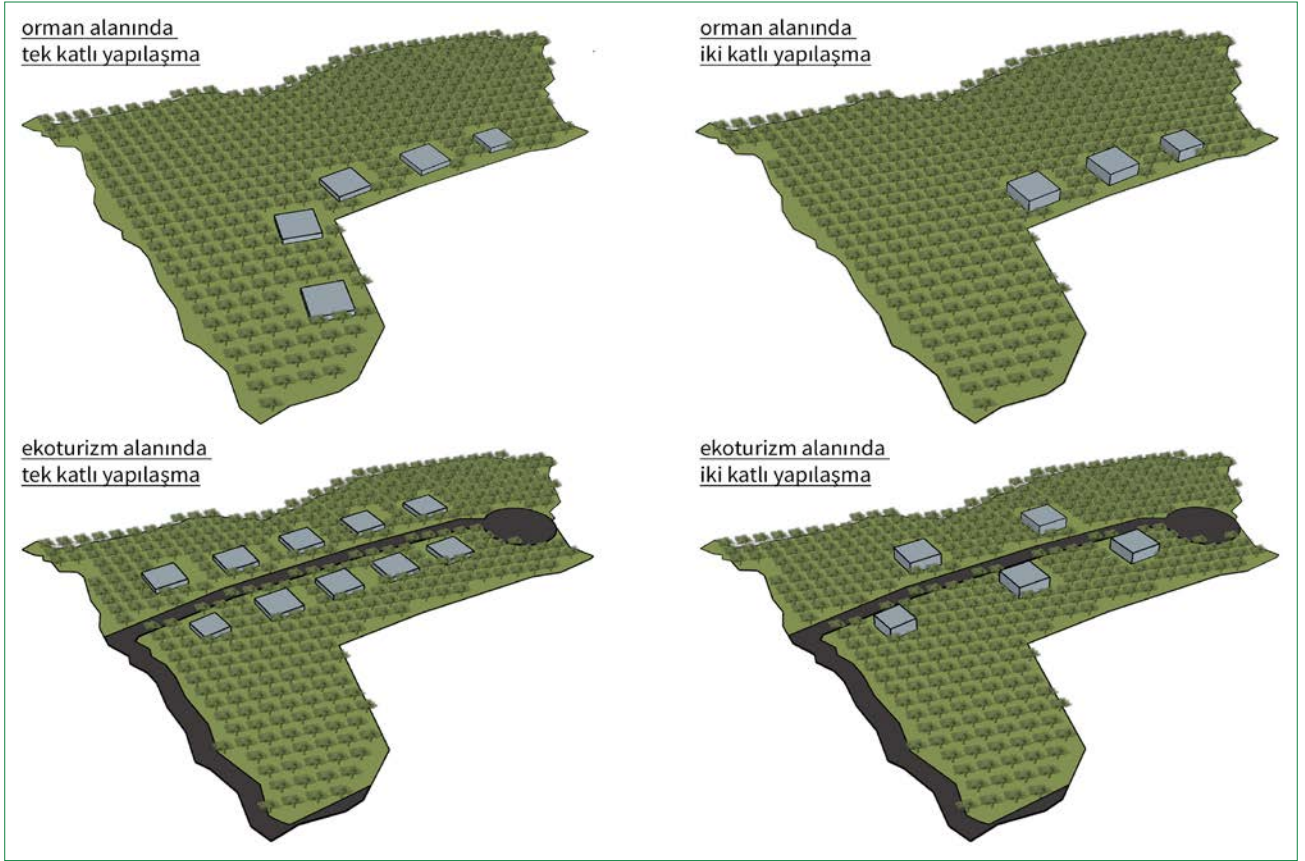
kararları açısından en üstte 1/100.000 ya da 1/50.000 ölçekli hazırlanan çevre düzeni planları yer alıyor. Bu planlarda, mekânsal strateji planlarının hedef ve stratejilerine uygun şekilde bölge, havza ya da il düzeyinde büyük ölçekli temel coğrafi veriler işleniyor ve sektörel bazda arazi kullanım kararları ile gelişme eksenleri belirleniyor. Alan tanımlamaları ölçek sebebiyle net değil, ancak şehir planlama disiplininde mekânsal bir anayasa niteliğinde. İkinci sırada 1/5000 ölçekli olarak hazırlanan nazım imar planları var. Nazım imar planlarında, arazi parçalarının genel kullanım biçimleri, ilkeleri, nüfus yoğunlukları, temel ulaşım bağlantıları belirleniyor. 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ise cephe hattı, kat yüksekliği, inşaat alanı büyüklüğü gibi yapılaşma koşullarının ve uygulamaya yönelik kararların netleştiği en alt kademe plan. Bu planlar arasında bir üstte yer alan plan kapsamındaki kararlara uyulması zorunluluğu bulunuyor. Önce üst ölçekli planların hazırlanması ve alt ölçeğe doğru gidilmesi gerekiyor. Hiyerarşinin tersine çevrilmesi söz konusu değil. İmar planlarının ihtiyaca cevap vermediği durumlarda, mevcut plana bitişik ve mevcut planın genel arazi kullanım kararları ile süreklilik, bütünlük ve uyum sağlayacak biçimde hazırlanan planlara ilave imar planı deniyor. Nazım ve uygulama imar planları çoğunlukla belediyeler tarafından hazırlanıyor. Ancak büyükşehir belediyesi olmayan illerde mücavir alan sınırları içinde İl Özel İdaresi yetkili ve ilave imar planları hazırlayabiliyor. Tüm bu hiyerarşi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş.

Hiyerarşik yapının dışında kalan planlar da mevcut, ancak arazi kullanım kararları açısından bağlayıcı değil ve yalnızca mekânsal planlara altlık ya da rehber olabilecek tematik planlar olarak kabul görüyor. Bunlardan biri de 1/50.000 ölçekli Bütünleşik Kıyı Alanları Planı. Bütünleşik Kıyı Alanları Planı, kıyılarda karşılaşılan sorunların çözülmesi amacıyla ortaya çıkmış ve planda; kamu yararı ve eşitlik ilkelerinin ön planda olması, sektörler ve faaliyetler arasında uyumun ve eşgüdümün sağlanması, katılımcı bir yönetim modelinin geliştirilmesi gibi temel hedefler var.

Ayvacık kıyıları, Balıkesir-Çanakkale İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı içinde yer alıyor. Plan açıklama raporunda planın amacı; sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda kıyı ekosisteminin korunmasını ve doğal kaynakların kullanımını gözetmek olarak belirlenmiş. Buna karşılık, örneğin; feribot/yük/kruzaziyer limanı gibi bir kararın mekânsal etkilerinin ne olacağının ortaya koyulmaması gibi yerle ilişkisi kurulmayan kararlar alınması, kıyılardaki öncelikli bölgeler belirlenirken hangi kriterlerin dikkate alındığının açık olmaması ya da planlama sürecinin topluma kapalı olması planın bütünselliğini ve yer ile olan ilişkisini bozan durumlar. Yani “bütünleşik” kavramının yeniden sorgulanması bir gereklilik, çünkü bu hâliyle sorunlara bir çözüm olamıyor.

Ekoturizmle Gelen Mekânsal Tüketim

Yeniden ekoturizm uygulamalarına dönecek olursak, yaptığımız çalışmaya göre (Çiftçisertbaşı, 2022), 2021 yılının Nisan-Ka-

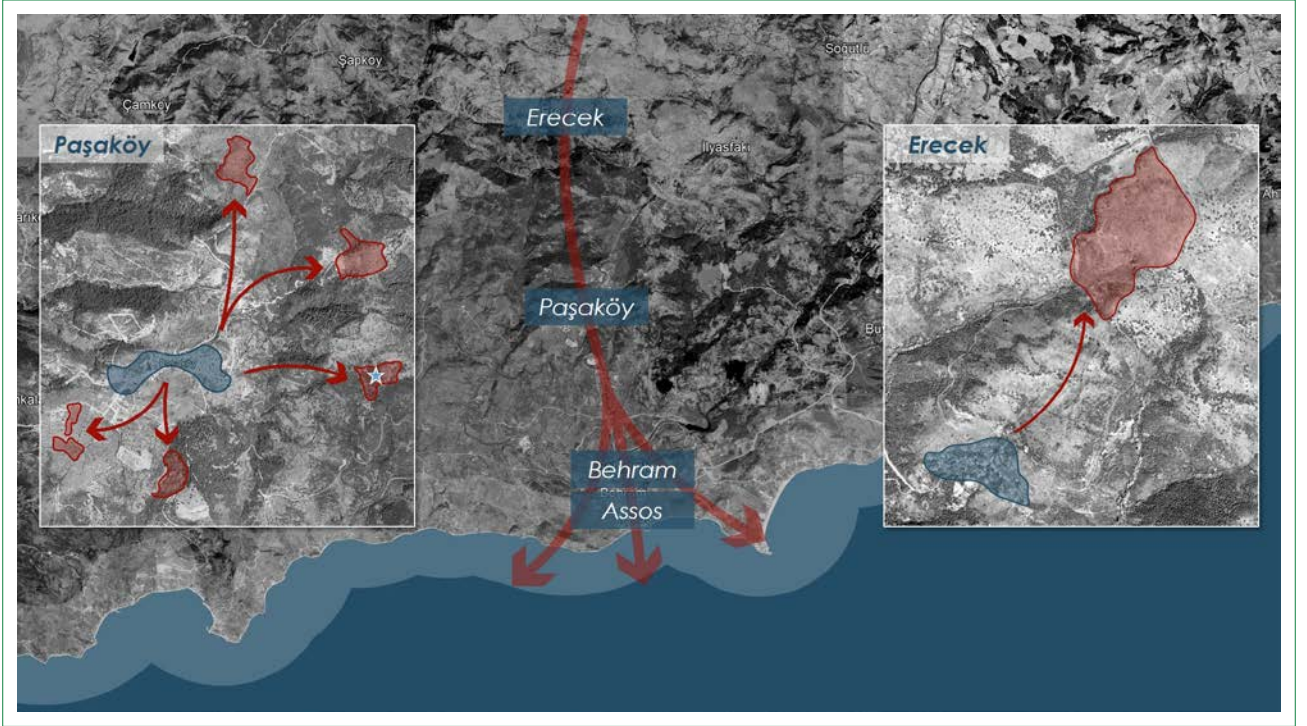
Şekil 2. Ekoturizme dönüştürülen örnek alanda yapılaşma durumu.

sım aylarını kapsayan 8 aylık sürede, Çanakkale İl Özel İdaresi tarafından askıya çıkarılan planlarla birlikte Ayvacık İlçesi mücavir alan sınırları içinde 26 noktada çok sayıda tarım ve orman niteliğindeki parsel ekoturizm alanına dönüştürülmüş. Böylelikle yalnızca tarımsal amaçlı kullanım için verilen inşaat hakkı %5'ten %10'a, yani iki katına çıkarılarak kontrolsüz yapılaşmanın önü açılmış. Dönüştürülmeye aday alan büyüklüğü ise 103 hektar. Kadastral yolla servisi sağlanan doğal alanlar için yeni yollar yapılması da öngörülmüş. Plan teklifi raporları incelendiğinde, gerekçe olarak yöre halkına yönelik istihdamın artacağı, tarım ve hayvancılık ile ilçenin turizm faaliyetlerine katkı sunacağı belirtilmiş. Ekonomik açıdan artı değer yaratacak olsa da mekânsal açıdan durum pek de iç açıcı değil. Örnek alınan parsellerde yapılan hesaplamalarla, bu hâliyle bile bakıldığında %5 olan yapılaşma yüzdesi %26 seviyelerine çıkabiliyor (Şekil 2). Yapılacak peyzaj düzenlemeleri, nüfus artışına bağlı kullanımlar ve bağlantı yolları ile bu yüzdenin artması kaçınılmaz.

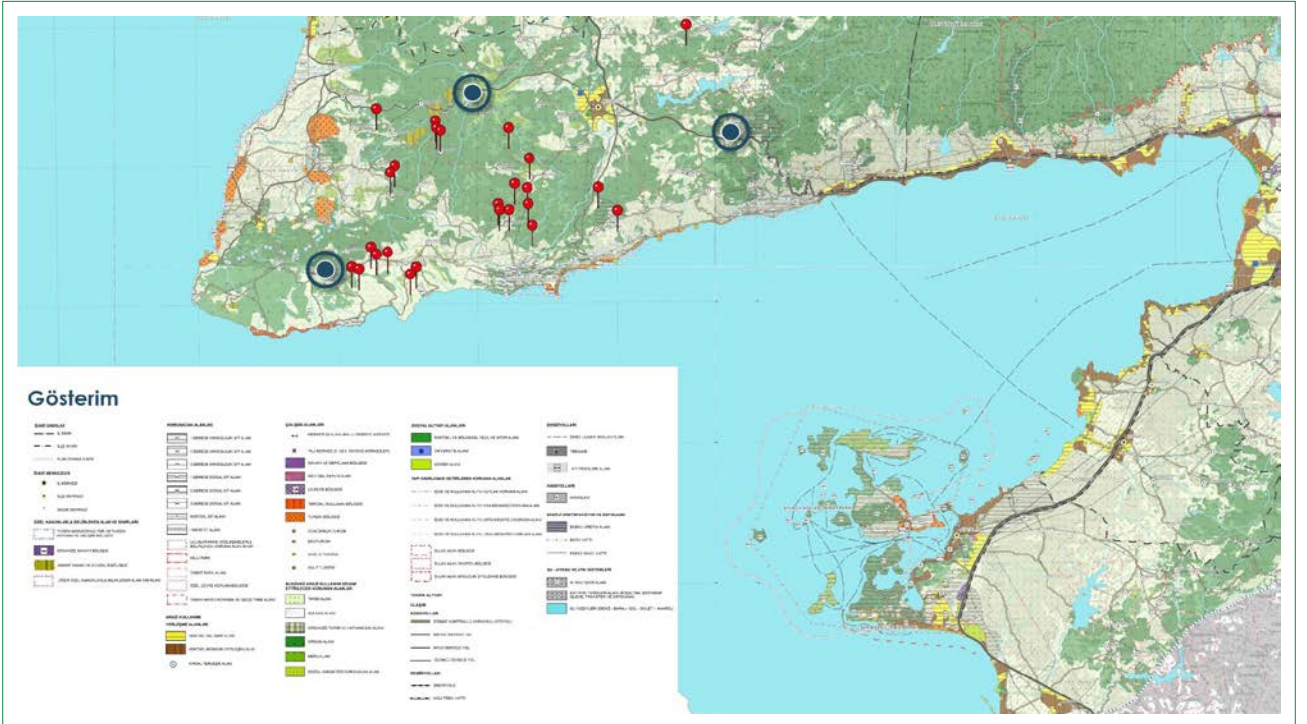
Dönüştürülen alanlara üst ölçekten bakıldığında, köy yerleşim alanından bile daha büyük alanların imara açıldığı görülüyor. Örneğin; Assos kuzeyinde yer alan Paşaköy ve Erecek köyleri çevresindeki muhtemel yapılaşma, mekânsal yayılımı artırarak Assos kıyılarında baskıya neden olacak (Şekil 3). Bu da doğal alanların yanı sıra kültürel miras alanları için de bir tehdit anlamına geliyor.

Ayvacak'ta yapılan 1/5000 ve 1/1000 ölçekli ekoturizm amaçlı planlar, plan hiyerarşisi açısından bakıldığında Balıkesir – Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kararlarıyla uyumlu değil. Planda, Ayvacık'ın batı ve güneyinde yer alan kıyı alanları ile batısında yer alan kıyı hinterlandı turizm fonksiyonuyla öne çıkıyor. Ayrıca ilçenin güneyi, güneydoğusu ve kuzeybatısı ekoturizm odağı olarak belirlenmiş, ancak 26 noktanın hiçbiri belirlenen alanlarla örtüşmüyor. Plan açıklama raporunda ekoturizm, alternatif turizm başlığı altında ele alınmış. Ayrıca, turizm sektörünün geliştirilmesine yönelik senaryoların bir parçası durumunda. Alternatif turizmin geliştirilmesi, doğal, kültürel ve tarihi kimliği olan alanlarda kültür ve ekoturizme dayalı günübirlik veya geçici kullanımların desteklenmesi vurgusu yapılmış. Öte yandan Ayvacık'ın da içinde yer aldığı Edremit Körfezi yerleşimlerinde turizm potansiyeli nedeniyle yaz-kış nüfus dengesizliklerinin yaşandığı ve ikincil konut baskısının yoğun olarak gözlemlendiği, bu sebeple kentsel kapasiteyi zorladığından bahsediliyor (Şekil 4).

Bütünlük kıyı alanları planı mekânsal planlar kapsamında bağlayıcı olmasa da, yönlendirici olması açısından plan kararlarını incelemek önemli. Ayvacık, planda turizm gelişim alanı olarak tanımlanmış ve bölgede alt ölçek plan çalışmalarının tamamlanmamış olması nedeniyle bölgenin tarihi dokusunun ve doğal alanlarının korunamaması bir tehdit olarak görülmüş. İlçenin neredeyse tamamı kıyı alanı ve hinterlandında kalıyor. Bu

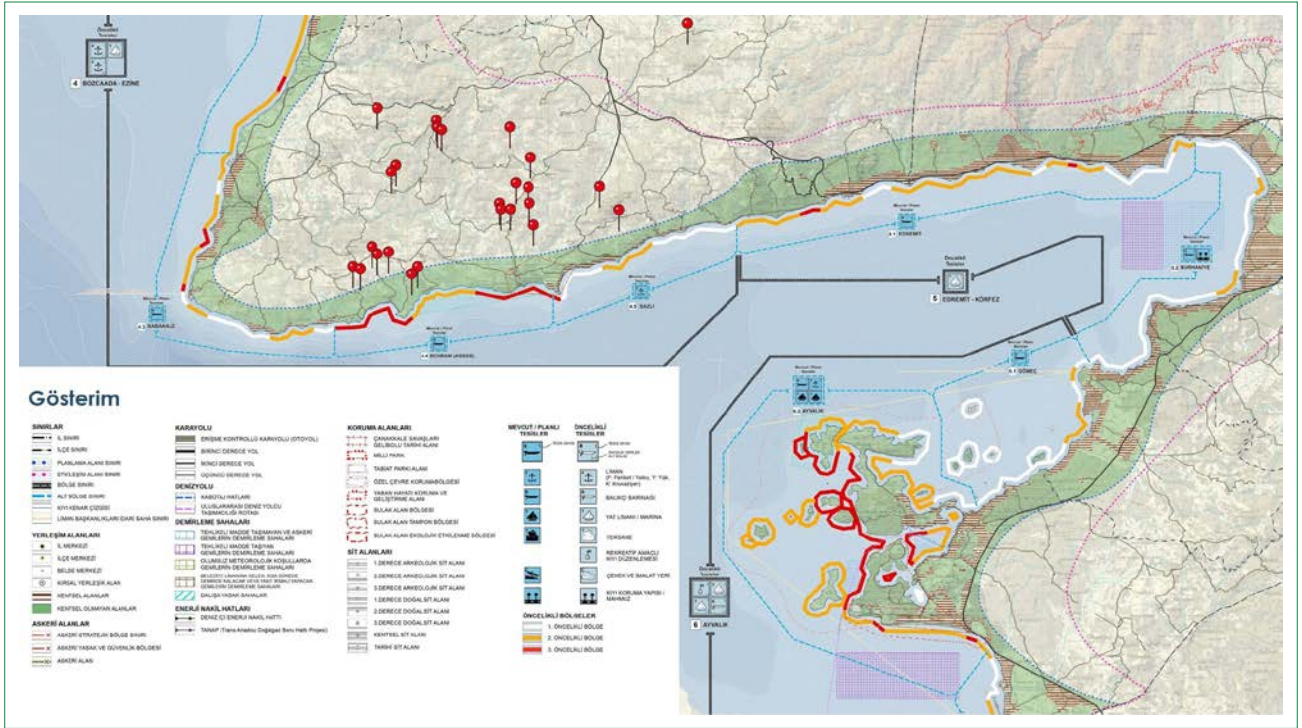
Şekil 3. Ekoturizme dönüştürülen örnek alanlarda mekânsal yayılım riski.

Şekil 4. Çevre düzeni planı kapsamında belirlenen ekoturizm odakları ve ekoturizme dönüştürülen alanlar.

durum alınan her plan kararının kıyıları doğrudan etkilediğinin göstergesi. Ekoturizm amaçlı ilave imar planları hazırlanan 26 nokta analiz edildiğinde, 5'inin kıyı alanı, 20'sinin ise kıyı hin-

terlandında kaldığı görülüyor (Şekil 5). Planda, yeni getirilen ekoturizm kararlarının kıyıları üzerinde nasıl bir etkisinin olacağı üzerine bir bakış açısı geliştirilmemiş.

Şekil 5. Bütünleşik kıyı alanları planı ve ekoturizme dönüştürülen alanlar.

Meri plan kararları ve uygulamaya dönük çokça uyumsuzluk olmasına karşın bölgede ekoturizm amaçlı plan tekliflerinin sayısı giderek artmış. Bu artışla birlikte, 2022 yılının Mayıs ayında Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kapsamında ekoturizm alanlarına yönelik hükümlerde değişiklik yapıyor. Böylelikle 5.000 m2 olarak belirlenen minimum parsel büyüklüğü 15.000 m2'ye çıkarılıyor ve parselin %45'inin umumi ve kamu hizmet alanlarına ayrılması zorunlu kılıyor. Aralık ayında yapılan başka bir değişiklikle bu oran %30'a indirilerek, ifraz şartları belirleniyor. Plan değişikliği gerekçelerinde her ne kadar ekoturizm alanlarındaki belirsizlikleri gidermenin amaçlandığı öne sürülse de minimum parsel büyüklüğünün artışıyla beraber daha büyük yatırımcıların bölgeye gelmesi teşvik ediliyor. Yine aynı şekilde, ekoturizm alanlarının kooperatif, devremülk, hisselendirme vb. yöntemlerle kullanılamayacağı hükmü var, ancak gayrimenkul şirketleri “ekoturizm imarlı arsa, doğayla iç içe yaşam” gibi sloganlarla arazileri parçalayarak yapılaşmanın peşinde.

Peki, Neler Yapılabilir?

Öncelikle, bütüncül bir planlama anlayışının olmaması en temel sorunlardan biri. Mekânsal düzeyde farklı kurumlar tarafından yapılan uygulamalar ve benimsenen yaklaşımlar, bütüncül anlayışın önüne geçiyor. Mevcut planların kolaylıkla delinebilir olması yönetmeliklerin yenilenmesi gerekliliğini ortaya çıkarıyor. Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde belirlenen plan hiyerarşisinde çevre düzeni planı ve nazım imar planı arasında ara ölçekte bir plan gerekiyor. Aynı zamanda

kıyı yerleşmelerine özgü, bütüncül kıyı alanları planı gibi tematik planların hiyerarşiye dahil edilmesi ve daha net tanımlanarak, “bütüncül” kavramına uygun olarak yapılması şart. Toplumsal katılımın da güçlendirilmesi planların yerle ilişkinin güçlendirilmesi açısından önemli.

Bir diğer temel sorun yetki karmaşası. Hem plan yapımında hem de kıyı alanlarında çok sayıda kurumun yetkisinin ve sorumluluğunun olmasının önüne geçilmesi ya da denetim mekanizmasının güçlendirilmesi çatışma ortamını ortadan kaldırılabılır. Daha yalın, daha şeffaf bir yaklaşımın ortaya koyulması mühim. Denetimde söz sahibi olan en yetkili kurum Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Ancak yetersiz kaldığı ortada. Bakanlık uygulamalarını da denetleyen bir mekanizmaya gereksinim var. Yapılacak değişikliklerle, bütüncül bir anlayışa ve toplumun her kesimi tarafından kıyılara eşit erişim hakkının sağlanması konusunda adım atılması mümkün.

Hem ekoturizmin hem de kıyı alanlarının ekonomik menfaatler ön planda tutularak ele alınması bir başka sorun alanı. Kamu yararı ilkesi üzerinden toplumun her kesimine yarayacağı iddia edilen, ancak yalnızca sermaye gruplarına hizmet eden uygulamalar hukuken uygun olmasa da süreç böyle ilerliyor. Yine kıyı alanlarındaki turizm ve sanayi yatırımları eşit erişim hakkını ortadan kaldırıyor. Özel mülkiyetin varlığı da erişimi kısıtlayan bir diğer etmen. Tüm sorunların bir anda çözülmesi ne yazık ki mümkün değil, ancak mevzuat değişikliğine gidilmesi, sürdürülebilir bir anlayışın hâkim olması ve sıkı bir denetim mekanizmasının geliştirilmesi iyileşmenin önünü açabilir.

2024 yılına gelindiğinde Çanakkale genelinde ekoturizme dönüştürülen alan sayısının 130'u aştığı söyleniyor. 45'inin projesi ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylanmış durumda (Kuyumcuoğlu, 2024). Üst ölçekli plan senaryolarıyla örtüşmeyen yeni plan kararlarının ve kılıf uydurularak mevzuata uygun hâle getirilen bu parçacıl alanların Kuzey Ege'yi geri dönülemez bir felakete sürüklediği aşikâr. Böyle giderse bölge zaman geçtikçe doğal güzelliklerini kaybedecek ve bir beton yığınına dönüşecek. Türkiye'de son yıllarda üst ölçekli planlarda yer edinen ekoturizmin etkisiyle, ülkenin geri kalan bölgeleri de risk altında elbette.

Kaynaklar

- Çiftçisertbaşı, B. (2022). *Kıyı alanları ve hinterlandında yaygınlaşan ekoturizmin yarattığı mekânsal değişimler: Ayvacık örneği* [Yüksek lisans tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Şehircilik Anabilim Dalı.
- Doğanay, Ü. (1974). Toplum yararı ve kamu yararı kavramları. *Mimarlık Dergisi*, (7), 5-6.
- İsayeva, S. ve Kasalak, M. A. (2016). Sürdürülebilir turizm yönetimi kapsamında yer alan örnek ekoturizm uygulamaları. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (1), 183-200.
- Kuyumcuoğlu, C. (2024, 13 Mart). AKP-CHP el ele Çanakkale'yi satışa çıkardı: Seçime haftalar kala 'eko turizm' talanı. SoL Gazete. https://haber.sol.org.tr/haber/akp-chp-el-ele-canakkaleyi-satisa-cikardi-secime-haftalar-kala-eko-turizm-talani-391755#google_vignette
- Özaydın, G. (2021). "Bütünleşik kıyı alanları planlaması" kavramı örneğinde planlama-koruma paradoksu. *Ölçü Dergisi*, Aralık, 54-59.
- Rahemtulla, Y. ve Wellstead, A. (2001). Ecotourism: Understanding the competing expert and academic definitions. *Canadian Forest Service Northern Forestry Centre*.
- Tutcu, A. (2021). Ekoturizm ve Türkiye'nin ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(6), 68-82.